

Redaktion:
OZ8SW Steen Wichmand
Ågerupvej 64
2700 Brønshøj

E-mail: oz8sw@edr.dk

Hvad er den bedste paddle eller morsenøgle? (Del 1)

Der er så nogen, som har forfinet det, og kun samler på antikke mes-singnøgler – nogen synes halvauto-matiske (bugs) er det bedste, – det kan også være kun dansk produce-rede nøgler, – eller nøgler fra spionsendere/anden verdenskrigs nøgler eller andet.

Hvis man har flere morsenøgler, har man nok en yndlings nøgle el-ler foretrukken paddle.

Nu var spørgsmålet, hvad den bedste nøgle/paddle er?

Jeg kender én som har en samling af de allerbedste nøgler og pad-dler på markedet. Det er i sig selv usædvanligt – de fleste sælger de-res klenodie, for at få råd til en ny

– men har man mange af de bedste, kan man sammenligne og vur-dere på andet grundlag, end hukommelsen.

Samleren er OZ2A, Kim Jensen, uddannet telegrafist, medlem af HSC (High Speed Club), VHSC (Very High Speed Club), FOC (First CW Operators Club), og efter sin pensi-onering næsten daglig aktiv med CW på båndene.

Vi giver ordet til Kim, som har erfa-ringer med »hvad den bedste nøg-le/paddle er«:

Slavek, OK1TN står bag et firma, der udover CW paddler også pro-ducerer »roller inductors« og varia-ble kondensatorer. Webadressen er <http://kortlink.dk/29bb6>

Det er ikke ualmindeligt at sam-le på nøgler, og det mest al-mindelige er at samle på rub og stub; det man i tidens løb har fået foræret, eller købt.

Amatørtræf Fyn 2018 hvor CW Skypegruppen »OZ MORSE« har en stand, hvor OZ2A, Kim (yderst tv.) udstiller sine paddler og nøgler. Hjalmar OZ1JHM (yderst th.) demonstrerer hjemmelavede keys (se <http://www.oz1jhm.dk/>)

»The ZACH Magnetic Iambic Pad-dle« fra det Tjekkiske »LC Variable« firma.

CW paddlen er ikke så stor, men ganske solid og står solidt på bor-det. Data (størrelse og vægt) kan findes på linket. Paddlen ser i sam-menligning med f.eks. Begali og I1QOD's paddler ret anonym ud og er ikke på den måde en paddle, som man forelsker sig i ved blot at

se på den. Men man skal ikke tage fejl. »Motoren« i paddlen er lavet på rigtig fine værktøjer (NC-maskine) og det mærker man. Den er relativt let at justere fsva. modstand (return force) og afstand mellem kontaktpunkterne og den overrasker virkelig positivt, når man har fået den indstillet. Den er efter min mening på højde med flere af de dyrere paddler fra de italienske leverandører og er med sine korte arme særdeles velegnet til alt fra QRS til QRQ. Paddlen har sølvkontakter og er udstyret med træ-fingerstykker. Det kan godt tage lidt tid at vænne sig til træ, hvis man er vant til f.eks. plast eller aluminiumsfingerstykker. Men efter tilvænnning føles det faktisk særdeles behageligt at køre på paddlen.

Paddlen vurderes også højt af andre. På EHAM <http://kortlink.dk/eham/29bbt> er der 10 anmeldelser af den og den scorer samlet set 5 stjerner. Og det positive er, at den kun koster en brøkdel af det, som de italienske paddler koster. Jeg gav 150€ for den+forsendelse.

To Scheunemann paddler – »Morse-dirigent« (tv) og »Einhebel 2« (th).

Scheunemann paddler: Uli Scheunemann, DJ6JL, (<http://www.scheunemann-morsetasten.de/>), har annonceret på sin hjemmeside, at han desværre har været nødt til at lukke sit firma på grund af helbredsmæssige problemer og han har ikke haft held til at finde en, der kunne tage over efter ham. Scheunemann arbejdede i mange år med at producere Schurrs paddler ifølge <https://www.mtechnologies.com/schurr/>. Og på Scheune-

manns egen hjemmeside står anført følgende:

»We develop, produce and sell Morse Keys in high quality. 7 years long we produced in best quality most of the models with engraving the great name of a German Morse Key producer«.

Scheunemann var altså producent for Schurr i en årrække frem til 2008, hvorefter man begyndte at producere paddler med eget navn påskrevet.

I følgende link kan man finde information om Scheunemanns tilgang til produktion af paddler. Artiklen er fra september 2015.

<http://kortlink.dk/deutschlandfunk/29bcr>

Jeg har gennem årene anskaffet to af paddlerne fra Scheunemanns portefølje, der begge anvender fjedre i stedet for magneter.

Den første var en »Einhebel 2«, som jeg købte tilbage i 2013. En ret tung sag på cirka 1,5 kg. Prisen var 269€ plus forsendelse. (data på paddlen kan fremfindes på Scheunemanns hjemmeside). Paddlen er virkelig gennemført og det mekaniske arbejde er på et højt, højt niveau. Det er let at justere afstanden mellem kontaktpunkterne og når de først er indstillet, så behøver man ikke at skulle justere senere. Det fine ved »Einhebel 2« i forhold til tidligere versioner er, at det er muligt at justere modstanden/vægten (return force) individuelt for begge sider af fingerstykkets bevægelsesretning. Det gør det muligt i endnu højere grad at tilpasse paddlen til CW operatørens præferencer.

Paddlen afliver i den grad myten om, at man kun kan køre QRQ på paddler, hvor modstanden/vægten er reguleret med magneter. Denne følger de bedste magnet-paddler helt til dørs. Fingerstykket er der forskellige meninger om. For nogle er tykkelsen tilpas og for andre er den for tynd. Det har meget at gøre med operatørens personlige

stil og på, hvordan paddlen angribes, når det skal gå stærkt. Jeg finder, at fingerstykket er lidt for tyndt til min stil. Til gengæld er det rigtig behageligt at røre ved. Man har en fornemmelse af, at fingerstykket giver ganske svagt efter for fingrenes pres, men uden at det går ud over præcisionen.

Morsedirigent: I forbindelse med et besøg på HAM Radio udstillingen i Friedrichshaven i 2016 fik jeg en snak med producenten Scheunemann, der var til stede på udstillingen. Her kunne jeg ikke stå for fristelsen til at købe Scheunemanns »Morse dirigent«. Prisen var i underkanten af 2000 kr. I størrelse og vægt er den sammenlignelig med »Einhebel 2«, – der er tale om en dual-lever paddle. Den er på samme høje kvalitetsniveau som »Einhebel 2« og føles rigtig god at anvende. De to fingerstykker er anbragt i en god afstand fra hinanden og er behagelige at røre ved, også her ganske lidt fjedrene under pres, men uden at det går ud over præcisionen. Også denne paddle er særdeles velegnet fra QRS til QRQ og følger magnet-paddlerne helt til dørs.

Paddlerne er begge bedømt af andre på EHAM og får 5 stjerner. Alt i alt et særdeles godt køb til en pris, der ligger noget under Begalis bedste paddler.

Paddler fra I1QOD, Alberto Frattini: Alberto Frattini regnes af mange for en af de absolut førende, når det drejer sig om bygning af mosenøgler, bugs, sidesweeper og dual- og single lever paddler. Hans hjemmeside (<https://www.i1qod.it/>) giver et særdeles godt indtryk af hans sortiment.

Når man bestiller et produkt hos Alberto, så skal man påregne minimum 3 måneders leveringstid. Han har normalt ikke paddler på lager og går først i gang med opgaven, når man har afgivet sin ordre. Alberto producerer næsten alt til sine paddler i sit lille maskinværksted. Kun enkelte opgaver som f.

Italieneren I1QOD's værksted.

eks. forkromning af paddlerne er outsourcet. Hver enkelt paddle håndbygges og justeres af Alberto, som går rigtig meget op i at produktet skal være i orden. Det mærker man også, når man har modtaget sin paddle. Alberto er god til at følge op og spørge ind til, om alting fungerer. Har man et problem er Alberto meget lydhør og gør alt for at løse det.

Jeg bestilte min første paddle af Alberto i juli 2014. Det var en paddle, som på Albertos hjemmesi-

de står opført som »Paddle Iambic Magnetic Chrome«. Det er en paddle på respektable 1,5 kg, der måler 100x80x20 mm og er udstyret med massive sølvkontakter. Prisen for paddlen var 340 € inkl. forsendelse. I november samme år fik jeg besked på at paddlen var færdig og ville blive sendt, når beløbet for paddle og forsendelse var blevet overført til ham. Ganske få dage efter modtog jeg paddlen, der var blevet omhyggeligt emballeret, så den ikke kunne lide skade under transporten.

Da jeg så den, blev jeg meget imponeret over dens finish. Alt stod som i et glansbillede. Men den så ikke bare godt ud, den kunne også det, der var formålet med den – CW i QRQ tempo. Det kræver lidt tålmodighed at få paddlen indstillet mht. modstanden/vægten (return force) og afstanden mellem kontaktpunkterne. Det skyldes kontramøtrikkerne, der godt kan ændre lidt på indstillingerne når de spændes. Men når man har fået det hele tilpasset, og kontramøtrikkerne er fastspændte, så kan man være helt sikker på, at paddlen holder indstillingerne.

Alberto Frattinis »Paddle Iambic Magnetic Chrome«

Det er meget individuelt hvordan man indstiller sine paddler. Nogle kører med relativ stor afstand mellem kontaktpunkterne. Andre stiller kontaktpunkterne så tæt, som det kan lade sig gøre. Lige så med modstanden/vægten (return force), der kan variere ganske meget i gram (fra under 20 til omkring 30). Når man kører QRQ er det min fornemmelse, at en kort afstand mellem kontaktpunkterne er at foretrække. Ellers bliver håndbevægelserne ret voldsomme.

På denne paddle har jeg valgt at køre med 21-22 gram og en afstand på omkring 0,05 mm. Fingerstykkerne er af et materiale, der minder om plexiglas og føles behagelige at røre ved. De føles ikke hårde, selvom de ikke fjedrer under presset fra fingrene. Paddlen føles hurtigt reagerende og konstant, hvilket bl.a. skyldes dens konstruktion med korte arme og gode magneter.

Alle mine paddler er på bordet regelmæssigt for at blive brugt. Men denne paddle er helt bestemt én af mine favoritter og er næsten altid at finde på bordet.

På EHAM får denne paddle en samlet score på 5 stjerner, baseret på feedback fra 21 brugere.

Alberto Frattinis »Paddle Iambic Chrome Tradizionale«

Alberto Frattini begyndte at producere denne traditionelle paddle (fjeder i stedet for magneter) i slutningen af 2017. Den er lidt mindre end »Paddle Iambic Magnetic Chrome«, og måler 90 x 65 x 20 mm og vejer 1,1 kilo. Også denne paddle er udstyret med massive sølvkontakter. Jeg bestilte den i december 2018, men fik den først leveret i februar 2020, da produktionen af paddler havde ligget stille på grund af sygdom. Prisen for paddlen var 370€ inkl. forsendelse.

Paddlen er i finish på helt samme høje niveau som den magnetiske paddle, jeg fik leveret i 2014. På trods af sin mindre vægt står den klippestabil på bordet. Jeg har valgt at køre med samme indstillinger på denne paddle som på den magnetiske. Dvs. 21-22 gram i »return force« og en afstand mellem kontaktpunkterne på cirka 0,05 mm. Fingerstykkerne er identiske med dem, der sidder på den magnetiske paddle, men »touch« føles lidt mere blødt end på den magnetiske paddle. Men uden at det på nogen måde går ud over dens måde at reagere på. Den er, som sin »storebror«, hurtigt reagerende og kontant.

Denne paddle hører også til mine favoritpaddler og tilbringer meget tid på bordet ved siden af radioerne. Paddlen er i skrivende stund ikke blevet bedømt på EHAM.

I september 2016 blev jeg opmærksom på, at Alberto Frattini var be-

Alberto Frattinis »Single Lever Paddle Chrome Deluxe Magnetic«

gyndt at producere en Single Lever Paddle, og besluttede mig for at bestille den, da jeg kun havde haft rigtig gode erfaringer med den magnetiske dual paddle, jeg havde anskaffet tidligere. Prisen for paddlen var 400€ inkl. forsendelse. Paddlen blev leveret i februar 2017. Dimensionen på paddlen er 100x80x20mm og den vejer 1,5 kilo. Kontakterne er af massivt sølv.

En sådan paddle er ikke egnet for CW operatører, der anvender iambisk nøgling, da man på denne type paddle er nødt til at nøgle hver eneste prik og streg. Da jeg aldrig har anvendt iambisk nøgling havde jeg ingen problemer med at vænne mig til at køre på den.

Et ret tykt og behageligt fingerstykke gør, at overgangen fra dual paddle til single lever føles let. Mange af elementerne fra den magnetiske dual paddle går igen, herunder bl.a. mekanikken til indstilling af »return force« og afstand mellem kontaktpunkterne. Nøglen er præcis og hurtigt reagerende og kan bestemt anbefales, hvis man ønsker sig en sådan paddle type. Den egner sig både til QRS og QRQ. Jeg har den indstillet som de øvrige I1QOD paddler, jeg anvender, hvilket vil sige 21-22 gram i »return force« og cirka 0,05 mm mellem kontaktpunkterne. Det fine er, at man her kan have forskellig »return force« i fingerstykket 2 bevægelsesretninger. Det gør at paddlen let kan tilpasses til CW operatøren præferencer.

Alberto Frattinis »Single Lever Paddle Chrome Evolution«

På EHAM er denne paddle er blevet anmeldt af en enkelt bruger, der giver den 5 stjerner.

Midt i juli 2017 gjorde Alberto mig opmærksom på, at en ny single lever paddle var under udvikling og den ville være klar til at sætte i produktion i starten af 2018. Jeg fik oplyst af prisen for paddlen vil være på niveau med den første single lever, jeg købte, hvilket vil sige 400€ inkl. levering. Da paddlen kunne leveres i januar 2018 syntes jeg at det ville være en passende julegave til mig selv – og bestilte den derfor. Alberto var for en gang skyld hurtigere end forventet og paddlen blev leveret i november 2017.

Dimensionen på paddlen: 100 x 80 x 20 mm. Vægten: 1,5 kilo og udstyret med kontakter i massivt sølv. Måden, hvorpå »return force« bliver indstillet er anderledes end på de øvrige paddler. Som det kan ses af billederne er magneterne placeret bagerst på pladen og indstillingen af magneterne åbner ikke mulighed for at man kan have forskellig »return force« for f.eks. tommel- og pegefinger. Paddlen har ikke samme fleksibilitet på dette område som den anden single lever fra I1QOD.

Jeg har brugt meget energi på at indstille denne paddle men har aldrig fået det til at fungere lige så godt som på den først beskrevne single lever, og derfor står den nu mest til pynt i skabet med CW paddler. Baseret på mine erfaringer vil jeg ikke umiddelbart anbefale at købe denne Evolution model. Paddlen er ikke blevet anmeldt på EHAM.

Til slut

Håber ovenstående kan være til inspiration – godt værktøj giver glæde ved arbejdet. Hvad der så er »den bedste paddle« er endnu ikke afsløret, men Kim, OZ2A, og muligvis en anden, fortsætter i næste OZ med at præsentere deres top-paddler. ■